

GENERÁLNÍ ŘEDITEL LESŮ ČESKÉ REPUBLIKY DANIEL SZÓRÁD:

Lesy jsou stabilní investicí, proto je pro stát kupujeme

■ V čele státního podniku Lesy České republiky stojíte od dubna 2014. Ohlédnete-li se zpět, s jakými pocity na tyto tři roky pohlížete?

Pro mne to určitě nebyly zmařené tři roky a pevně doufám, že ani pro podnik. Věřím, že se mi společně s týmem spolupracovníků ve vedení podařilo posunout firmu dopředu. I mně osobně to přineslo něco nového. Poprvé jsem se postavil do čela státního podniku, na řadu věcí jsem si musel zvykat.

Na počátku byla snaha zlepšit vnímání podniku v očích veřejnosti i zaměstnanců. Dnes už jsou na prvním místě zaměstnanci. Přijali jsme celou řadu opatření, která jim zlepšila pracovní podmínky. Byl jsem se potýkal s problémy, například jsme v rámci církevních restitucí vydali desetinu našeho státního majetku, nepromítlo se to negativně do zaměstnanosti. Naopak nabíráme nové lidi, zejména technickohospodářské pracovníky. Snažíme se nastavit jejich optimální pracovní zátěž, budujeme motivační systém, zabýváme se vybavením pracovními pomůckami. Například všichni revírníci budou mít letos své služební vozy.

■ Špatné vnímání podniku v očích veřejnosti bylo důsledkem častého střídání managementu firmy, několik kauz šetřila policie.

Zel ano. O to víc mě zajímá, jak je podnik veřejností nyní vnímán. Nevytváříme kauzy, a pokud se je přesto někdo snaží vykonstruovat, pak trpělivě vysvětlujeme. Podle průzkumů nás společnost vnímá lépe a bezesporu k tomu přispívá i naše snaha nestavět se netečně k problémům veřejnosti, a to prostřednictvím našich programů společenské odpovědnosti.

Podnik například poskytl dřevo na obnovu vyhořelého Líbušína, hradíme čištění Bořiho lesa na Břeclavsku od munice z 2. světové války, veřejné projekty podporujeme i prostřednictvím Programu 2020. Stavíme a opravujeme například odpočívadla, útulny, rekonstruujeme malé lesní stavby, a to i sakrální. Spolupracujeme dlouhodobě s Klubem českých turistů, loni jsme v lesích instalovali dva a půl tisíce trauma bodů, podle nichž najdou zraněného hasiči, zdravotníci i policie.

Finančně podporujeme také další projekty, které prospívají veřejnosti. Jde například o populární Běhej lesy i další akce spojené s masovým sportem, ale i aktivity dětí a mládeže v přírodě. Neděláme to pro hospodářský efekt, to je asi zřejmé. Také do zadávání veřejných zakázek se postupně snažíme vnést prvky společenské odpovědnosti. Například aby lidé v lese pracovali legálně, aby za ně platili jejich zaměstnavatelé daně a aby byly dodržovány bezpečnostní předpisy. O to nám jde.

■ Tři roky je dlouhá doba, během níž se jistě ne všechno podařilo.

Dlužíme podniku moderní informační systém, ale na zlepšení už pracujeme. Nejde ani tak o hardware, spíš o program. Připravujeme ekonomicko-účetní a odborný lesnický systém, které spolu musí komunikovat.

■ K čemu konkrétně informační systém slouží?

Zčásti slouží zaměstnancům,

obsahuje například program výrobní evidence, účetní evidenci, evidenci zásob či administrativní úlohy. Menší část systému je veřejná, s ní se může každý seznámit na našich webových stránkách.

■ Hovořil jste o snaze zlepšit pracovní podmínky lidí pracujících v lese.

Dnes se potýkáme s výrazným nedostatkem výrobních lesních dělníků, což přináší neschopnost kapacitně i kvalitativně plnit zakázky. Proto je jednou z oblastí, do níž bychom rádi výrazně promluvíli, učňovské školství. Chceme jej pozvednout. Dnes už opravdu lesní dělníci nemusí pracovat za jakýchkoli podmínek. Mají větší možnost se domoci rozumné mzdy. Potíž je v tom, že je jich skutečně málo a jejich nedostatek se řeší například zahraničními či agenturními pracovníky.

Chceme pozvednout lesnické učňovské školství

■ Během uplynulých tří let nedošlo ke změně nejen v vedení LČR, ale ani v křesle ministra zemědělství. Jaká je spolupráce s Marianem Jurečkou (KDU-ČSL)?

Je v mnoha ohledech inspirativní. Překvapilo mne jeho pracovní tempo, dravost i snaha věci opravdu řešit a posouvat. Zůstal takový, jakého jsem ho poznal při nástupu do funkce, a to i v době, kdy jiní před volbami zvažují, zda jim rozhodnutí přinese kladné, nebo záporné politické body. Nikdy vůči státním lesům neřekl, tohle neřešíme, už jsou volby blízko...

■ Skutečně k žádným sporům nedošlo?

Samozřejmě máme různé názory. On je zemědělec, některým detailům lesnictví ne vždycky rozuměl. Ale je schopen naslouchat a revidovat původní stanovisko. Na počátku naší spolupráce u něho například převažoval mírně pozitivní postoj ve prospěch nových národních parků. Poté, co se s problematikou blíže seznámil, i s kvalitou lesnické práce, názor změnil.

■ V médiích se objevila informace, že někteří smluvní partneři LČR úmyslně včas netěží kůrovcové dříví. To se znehodnocuje, podniku klesá zisk a firmám právě naopak, protože tak mohou těžít a prodat podstatně víc dříví.

To je úsměvná a trochu absurdní tvrzení. V současné době je na trhu dřeva nadbytek a je spíš problém ho prodat. Kůrovcem napadené stromy skutečně většinou ve státních lesích asanují dodavatelské firmy. V souladu se zákonem o lesích mají povinnost zpracovat nahodilou těžbu přednostně. Pokud naši smluvní partneři vytěží a odvezou napadené dříví z lesa v termínu, motivujeme je bonusy. Za neplnění této povinnosti jim naopak hrozí sankce. Těmito pravidly vytváříme tlak na to, aby kůrovci ohrožená dřevní hmota byla zpracována v co nejkratších termínech.

■ Jaká je aktuální situace ko-

lem lýkožrouta smrkového, tedy kůrovce. Rojení začalo?

Ano. Běžně se tento lesní škůdce rojí kolem 20. dubna, počasí mu ale nepřálo, a tak rojení začalo až nyní. Je šance, pokud se nebude opakovat horké a suché léto, jako bylo v roce 2015, že se díky zdržením nestihne kůrovce rozmnožit ve třech generacích jako v minulých letech. Už nyní evidujeme meziročně za první čtyři měsíce o 300 tisíc kubíků méně kůrovcového dřeva na zpracování, než bylo před rokem. Extrémní letní teploty ale mohou i tento trend zvratit.

Co se kůrovce týče, situace je pro lesníky i těžební společnosti složitá zejména v okolí Města Al-

sankce za to, že budou po cestách jezdit. Většinou jsme schopni se s vedením obcí domluvit, vždyť například jindy využívají naopak naši lesní infrastrukturu. Obcím také pomáháme s rozvojem turistiky a podobně. Přesto v některých případech k dohodě nedojde. My ale z principu nemůžeme opravovat cizí majetky.

■ Existuje nějaké řešení?

Jedině systémové. Pokud nejsou zdroje v obecních pokladnách, z nichž by byla kryta údržba těchto obecních komunikací, tak řešíme problém na úrovni státu. Po tom voláme, ať už na ministerstvu zemědělství, či na zemědělském výboru. Pokud bude řečeno, že má

na obdobné úrovni, ale vinou výpar, a problém je na světě. Celková srážková bilance se zhoršuje. Toto je dlouhodobé hledisko. Samozřejmě sledujeme i aktuální vývoj, kdy je momentálně situace ohledně sucha lepší než třeba před půl rokem. Aktuálně je sucho zejména na jižní Moravě a části Vysočiny i Orlických hor a východních Čech.

■ Počítat musíme asi i s tím, že Česko je evropským rozvoďm. Nic k nám nepřitéká, naopak, co se vypramení, odteče pryč.

Samozřejmě. Důležité jsou i zásobárny podzemních vod. Pokud nastanou tři týdny beze srážek,

■ LČR letos připravují s AOPK vyhlášení dvou bezzásahových území.

Plánujeme s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR vyhlášení několika bezzásahových území v lokalitách, na nichž nebudeme hospodařit a která přestane ovlivňovat člověk. Ponecháme je vlastnímu vývoji. Budou sloužit odborné veřejnosti ke sledování přírodních procesů. Letos vyhlásíme dvě bezzásahová území, 22. června to bude ve Studeném ve Středočeském kraji a na podzim plánujeme další v Mionš na Moravě. V příštím roce půjde pravděpodobně o Žofínský a Boubínský prales.

■ Veřejnost nebude mít do těchto území přístup?

Ale ano, jen tudy nepovedou značené turistické trasy.

■ LČR zvažují, že začnou vykupovat lesní plochy, a to nejen v Česku, ale zvažují koupi lesů například v Rumunsku. Co vás k tomu vede?

Od roku 1992, kdy byl podnik založen, jsme vydali v rámci restitucí procesů více než 500 tisíc hektarů lesních majetků. To je víc než čtvrtina původní rozlohy státních lesů. Jestliže se máme zamýšlet nad potenciálními příležitostmi pro rozvoj, pak je jednou z možností právě správa a nákup lesa. Naši snahou je zvýšit hodnotu státního majetku. Nikde a nikdy nebudeme nakupovat lesy pro podnik, ale vždy pro stát. Navíc naprostou prioritou je pro nás nákup lesa v České republice. Nicméně v tuzemsku je takových možností poskrovnu. Jde spíš jen o drobné výměry. Ale i o ty máme zájem. Právě proto se náš pohled obrací i do zahraničí.

■ Je nákup lesních majetků v zahraničí bezpečný?

Lesní majetky jsou vnímány jako konzervativní, ale stabilní investice. Země, v níž bychom pozemky nakupovali, musí být politicky i hospodářsky stabilní člen EU s kvalitním lesním majetkem. Po všech analýzách a rozbořech si myslíme, že právě takový potenciál má Rumunsko.

Už to není ten Balkán jako před deseti patnácti lety ve smyslu korupce, klientelismu, zoufalé situace s alkoholismem. Země prošla masivní kampaní za očistu veřejného prostoru. Z tohoto úhlu nevidíme problém, naopak se nám rumunské lesy ve své kvalitě i dostupnosti jeví jako potenciál k získání lesních majetků. Například společnost IKEA v této zemi nedávno koupila 40 tisíc hektarů lesa.

■ V jaké fázi projektu se nacházíte?

Zatím nemáme nic konkrétního, jsme na startu. Vláda se s naším záměrem ztotožnila, respektive vzala ho na vědomí a nekladla mu překážky. Nyní začne proces podrobného sondování, analýzy trhu a průzkumu tržních možností tak, abychom majetek, který by byl vhodný, mohli pro stát koupit.

■ Riziko tedy není?

Rizika jsou samozřejmě vždy a všude, ale jak jsem už zmínil, lesní majetek je konzervativní. Pokud nekoupíme za nesmyslně vysokou cenu, lesy budou mít vždycky svou hodnotu.

Foto archiv Lesy ČR

brechtice, Bruntálu, Vítkova a Šternberku. V celé republice se od ledna do dubna vytěžilo ve státních lesích 283 tisíc metrů krychlových kůrovcového dříví. Jen na těchto čtyřech lesních správách to bylo 65 procent z této sumy.

■ Důležitá je i prevence.

Do obranných opatření se letos investovalo 172 milionů korun. Na kůrovce naši lesníci nastražili třicet tisíc lapačů a během roku asi 300 tisíc lapáků. Pokud napadne kůrovce stojící strom, potrvá vývoj nové generace brouka podle počtu asi přibližně šest až deset týdnů. Další rojení tedy můžeme očekávat počátkem července. Do té doby budeme hledat a sanovat maximum napadených stromů, abychom letní generaci maximálně oslabili. Totéž ale musí dělat i obce, města, církve a soukromí majitelé lesů. Je to společný boj a snaha pomoci přírodě.

■ Likvidace kůrovcového dříví s sebou přináší i další problémy. Například poničené obecní cesty.

Chápu, že se některým starostům obcí nelíbí, že dopravní prostředky využívané při těžbě a následném odvozu dřeva zatěžují cesty. Někde je možná i přetěžují, neboť cesty nemusejí být konstruovány na nosnost techniky. A skutečně se již objevila snaha některých obcí, aby na LČR nebo smluvních partnerech vymáhaly

podnik přispívat například do speciálně vytvořeného fondu na údržbu lesních cest, budeme to dělat. Pak je ale třeba mít na paměti, že bude zřejmě klesat náš hospodářský výsledek nebo se sníží částka věnovaná na dobročinné účely.

■ Jakým směrem se vyvíjí letošní hospodářský výsledek?

Za první tři měsíce je zatím mírně lepší než v loňském roce. Vyčázali jsme zisk ve výši 1,72 miliardy korun. Loni ve stejném období to bylo 1,59 miliardy korun. Vytěženo přitom bylo 1,86 milionu m³ dříví, loni to bylo ve stejném období 1,76 milionu m³ dříví. V mírném skluzu jsme naopak v pěstební činnosti, což souvisí zejména s pozdním příchodem jara. Za loňský rok činil auditovaný hospodářský výsledek podniku před zdaněním 4,98 miliardy Kč.

■ Jste také správci na 38 tisíc kilometrů vodních toků, převážně drobných vodotečí na horních úsecích potoků a řek. Jaká opatření připravujete, aby se podařilo udržet co nejvíc vody v krajině?

Za posledních 30 let se atmosféra Země oteplila asi o jeden a půl stupně. Mění se i srážkové poměry. Respektive padá zhruba podobný objem vody, ale mění se proudění vzduchu. Například na severní Moravě se již nedostává proudění od chladného Baltu. Průměrný srážkový úhm sice zůstává

opět spadneme do srážkového deficitu a sucho bude intenzivnější. Lesní dřeviny sice na tato krátkodobá období sucha také reagují, ale mnohem víc je ovlivňuje dlouhodobý trend. Naše porosty se na jedinou ocitají v nových klimatických podmínkách. Nejsou schopny tak rychle reagovat. Pokud se pak přidají i další nepříznivé faktory, jako kůrovce, fruktifikace (pozn: vytváření plodu, zrání šišek), napadení houbovou vláclavkou a podobně, může to mít pro dřeviny až fatální následky.

■ Jak tedy udržet vodu v krajině?

Budujeme suché poldry i retenční nádrže, opravujeme a rekonstruujeme přehrážky. Snažíme se vytvářet nádrže, které následně upravují bioklima v prostředí. Také opravujeme opevněné vodních toků. Letos na podzim chceme například dokončit rekonstrukci opěrné zdi, sanaci břehů a obnovu příčných objektů na Křepovském potoce v intravilánu obce Bělč-Křepov v Jiho-moravském kraji. Koryto poškodila v roce 2013 povodeň, nyní ho za 12 milionů obnovujeme. Loni jsme například začali nad obcí Němčice u Litomyšle budovat suchou nádrž, která zachytí povodňovou vlnu. Jde o třicetimilionovou investici. Na vodohospodářské projekty máme letos vyčleněno 200 milionů korun.

Stranu připravil Jiří Tichý

Partnerem stránky jsou

LESYČR